מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את ההבדל בין ירושה למורשת
- להכיר את השורש י־ר־ש ואת המילים הנגזרות ממנו
- לזהות דוגמאות למורשת משפחתית, קהילתית ולאומית

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הסיפור

1. ב – מתכון בכתב יד
2. ב – מסבתא־רבתא של ליה
3. ב – על שעון יד שעבר מאב לבן
4. ב – על שיר שאמא שרה לה

חלק ב' – ירושה ומורשת – נכון או לא נכון

1. נכון – שתיהן מהשורש י־ר־ש
2. לא נכון – ירושה היא בדרך כלל דבר מוחשי כמו חפץ
3. נכון – מורשת היא מילה רחבה הכוללת גם ערכים ומנהגים
4. לא נכון – מורשת חיה כשממשיכים לקיים אותה, למשל בהדלקת נרות
5. נכון – מורשת לפעמים משתנה מעט בדרך
6. לא נכון – גם ילד שמלמד אח קטן משחק מוריש מורשת

חלק ג' – השלמת מילים

1. יורש
2. הוריש
3. ירש
4. דור
5. מנהג
6. שורש

חלק ד' – התאמה

- 1 – ד (ירושה משפחתית מוחשית)
- 2 – ג (מורשת של עם שלם)
- 3 – ה (מורשת קהילתית)
- 4 – ב (מורשת של האנושות כולה)
- 5 – א (יצירת מורשת חדשה)

חלק ה' – מה קיבלנו ומה נוריש

1. ירושה היא בדרך כלל דבר מוחשי שעובר מאדם לאדם. מורשת רחבה יותר וכוללת גם מילים, מנהגים וערכים
2. לדוגמה ניגון מיוחד בבית הכנסת השכונתי, או מנהג חג של יוצאי ארץ מסוימת

חלק ו' – כתיבה אישית

1. יש לבדוק שהתלמיד מתאר פריט מורשת אמיתי, מסביר מי העביר אותו ומנמק מדוע הוא חשוב לו או לה
2. יש לבדוק שהתלמיד מציע דבר קונקרטי (מנהג, ערך, סיפור) ומסביר את הבחירה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ירושה מוחשית, מורשת רחבה וכוללת גם ערכים ומנהגים
- כל דוגמה אישית מהמשפחה: מתכון, שיר, מנהג, חפץ
- כל תשובה שמראה הבנה שאנחנו גם מורישים ולא רק יורשים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בשאלה על חפץ או מנהג שהתלמידים מכירים מהבית שלהם
- כדאי להדגיש את השורש י־ר־ש בלוח ולהראות איך הוא מופיע במילים שונות
- בחלק הפתוח כדאי לתת זמן לשיתוף בכיתה כדי להראות עושר של מורשות שונות

דף תרגול: מה קיבלנו בירושה? – מהי מורשת

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש תרגילים על הסיפור של ליה. נלמד מה זה ירושה ומה זה מורשת.

📖 מילון קטן:

ירושה	מה שעובר מאדם לאדם שבא אחריו
מורשת	כל מה שעובר מדור לדור: חפצים, מנהגים, שפה וערכים
יורש/ת	מי שמקבל/ת ירושה
להוריש	לתת משהו לדורות הבאים
דור	כל האנשים שנולדו בערך באותה תקופה
מנהג	דבר שעושים שוב ושוב, במשפחה או בקהילה
ערך	דבר חשוב שמנחה אותנו איך להתנהג

1 חלק א' – הבנת הסיפור

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היה בקופסה שליה מצאה?

א) תכשיט ישן ב) מתכון בכתב יד ג) מכתב מסבא ד) תמונה ישנה

2. מי כתב את המתכון בפעם הראשונה?

א) מסבתא של ליה ב) מסבתא־רבתא של ליה ג) מאמא של ליה ד) משכנה של סבתא

3. מה איתן סיפר לחברים שלו?

א) על שיר בשפה אחרת ב) על שעון יד שעבר מאב לבן ג) על מתכון עוגיות ד) על ניגון מבית הכנסת

4. מה אלמז סיפרה?

א) על כינוי מצחיק ב) על שיר שאמא שרה לה ג) על ברכה לפני נסיעה ד) על מנהג חג

2 חלק ב' – ירושה ומורשת – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ירושה ומורשת באות מאותו שורש	☐	☐
2	ירושה היא תמיד מילה, שיר או מנהג	☐	☐
3	מורשת כוללת גם ערכים ולא רק חפצים	☐	☐
4	מורשת היא תמיד דבר ישן שנמצא רק בארון	☐	☐
5	אפשר להוסיף תבלין למתכון ועדיין זו אותה מורשת	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
6	רק מבוגרים יכולים להוריש מורשת, ילדים לא	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. מי שמקבל ירושה נקרא _____

2. לתת משהו לדורות הבאים נקרא ל_____

3. המילים ירושה ומורשת באות מהשורש _____

4. כל האנשים שנולדו בערך באותה תקופה נקראים _____

5. דבר שעושים שוב ושוב במשפחה נקרא _____

6. באות ה_____ של המילה מורשת, האות י׳ מתחלפת בו׳

4 חלק ד׳ – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מתכון עוגיות שעבר מסבתא־רבתא	___	**א.** יצירת מורשת חדשה
2. השפה העברית והתנ״ך	___	**ב.** מורשת של האנושות כולה
3. ניגון שרק שרים בבית כנסת שכונתי	___	**ג.** מורשת של עם שלם
4. הכתב והמספרים	___	**ד.** ירושה משפחתית מוחשית
5. ילד מלמד את אחיו הקטן משחק	___	**ה.** מורשת קהילתית

5 חלק ה׳ – מה קיבלנו ומה נוריש

ענו בקצרה.

1. מה ההבדל בין ירושה למורשת? כתבו בשתי שורות

2. תנו דוגמה למורשת קהילתית מתוך הטקסט

6 חלק ו׳ – כתיבה אישית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו על חפץ, מנהג, שיר או מילה שעברו במשפחה שלכם מדור לדור. מי העביר לכם אותם ולמה הם חשובים?

2. מה אתם הייתם רוצים להוריש יום אחד לדורות הבאים? הסבירו

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין ירושה למורשת?

תנו דוגמה אחת למורשת משפחתית

מה אנחנו יכולים להוריש לדורות הבאים, לא רק לקבל מהם?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀